

izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 10— Din

za inozemstvo 20—

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 35.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ulica
št. 1. Tel. št. 22.

Celje, Aleksandr. cesta.

Račun pri poštn. čekov.
zavodu št. 11.842

Ljubljana, 4. novembra.

Danes je padla v demokratskem klubu važna politična odločitev. Predvlastno je naziranje, da v tem trenutku ni čas za vladno krizo. Na mizi parlamenta leži cela vrsta vevavžnih zakonskih načrtov, od katerih zavisi v prav veliki meri nadaljna konsolidacija naše države. Želja krone in uverenje vseh treznih in dalekovidnih državnikov je bilo, da treba najprej definitivno rešiti pereča dnevna vprašanja, kakor ono draginje, izboljšanja valute, službene pragmatike, draginskih doklad, in volilnega zakona, prometnih razmer itd., predno si zemlja zopet lahko dovoli luksuz dolgotrajne in brezupne krize. K temu se je pridružil zadnji čas tudi ozir na zunanje-politični položaj, ki zahteva osobito z nastopom Mussolinijeve vlade vso pozornost in strmnost.

Imeli smo že večkrat priliko na tem mestu poudarjati, kako zle posledice bi morale nastopiti za državo in narod, ako bi lahko miselno padla odločitev za razdružitve radikalno - demokratske koalicije. Pri nas so vsi časopisi po zagrebškem kongresu pisali za takojšen odstop vlade. «Boj proti režimu!» je bilo geslo zlasti «Slov. Naroda», «Jugoslavije» in «Slovenca». V Ljubljani smo dobro razumeli, kaj pomeni vnama za razbitje koalicije baš na strani onih, ki so nam preje najhuše zamerili, da se ne približujemo radikalnem in ki so ob vsaki krizi bruhalo ogenj in žveplo na nas, češ, igrate se z državnimi interesi. Naši zajedničarji so tokrat imeli drugo špekulacijo. Gonja proti vladi je bila uprizorjena samo zato, da bi se eventualno v času krize vsaj nekoliko ugodilo pretenzijam poedinih nesposobnih političnih penzionistov.

Veliki bojovníki za «padec režima» so, kakor vedno, bili tudi tokrat s svojo latinščino takoj pri kraju, če si jih vprašal: kaj pa potem? V Ljubljani niti odgovarjati niso poskušali. Njihovi zagrebški vzori «Slobozna Tribuna», «Obzor» itd. pa so morali na sam predvečer odločitve priznati, da pri sedanjih razmerah (narod in država živita kakor človek v sedanosti in ne v kakšni umetno konstruirani bodočnosti) ne preostaja druga solucija, nego današnja koalicija. Nekaj časa so zagrebški in ljubljanski redakcijski državniki, operti na izmišljotine neresnih beograjskih bulvarnih novin la «Epoha» prirejali prave orgije v kombinacijah z gosp. Davidovičem, katerega so sodili menda po sebi. Sedaj mora «Obzor» priznati, da bi tudi Davidoviča s celo opozicijo ne mogel postaviti vlade, četudi bi potegnil za seboj veliko večino demokratov. Moral bi se gosp. Protić razbiti radikalni klub ali pa Stjepan Radić — priti v Beograd. Eno bolj verjetno od drugega. Tribunaška komedija se je izkazala kot pravi humbug. S tribunaškimi kombinacijami pa je propadlo tudi vse, kar je na te račune vezalo svojo eksistenco.

Vlada se bo rekonstruirala in ni dvoma, da bo potem čvrstejša in trdnjša, nego je bila. Započete so mnoge vevavžne akcije in nekateri nujni problemi še trkajo na vrata. Želimo si še večje energije v pozitivnem in ustvarjajočem delu. Želimo tudi, da bi se v bodoče obračalo več pažnje pojavom, ki so baš v zadnjem času pokazali, s kako brezobzirnostjo razjedajo destruktivni elementi napredek države in njeno konsolidacijo.

Tudi stranke, ki sodelujejo na vladi, bodo morale svojo taktiko revidirati. Njim nalaga demagogija in hujškaštvo vso odgovornost za vse, kar se zgodi neprijetnega. Če ti v Ljubljani pada opeka na glavo bodo narodni socialci ali klerikalci zakricali, da je kriva demokratska stranka. Kar pa ta stranka z neutrudnim poirtvovalnim delom doseže, to proglašajo demagog za prosto izvrševanje proklete dolžnosti in povrh dokazuje, da bi moral biti uspeh še mnogo lepši nego je. Vse pa se zateka, kadar je treba pomoči, k demokratom. Sedaj vabijo novi zajedničarji na shode, na katerih brezobzirno trdijo, da so imeli demokrati za gospodarske interese gluha ušesa. Še včeraj so pritiskali na demokratske kljuje in dostikrat jim je stranka storila več, nego je bilo prav. Ker ni hotela zanemariti načela harmonije in interesov, zato se sedaj dvigajo fronderji. To je le fronda materialističnega egoizma. Prav je tako. Jutri bo do go spodbje zopet trkali, toda stranka se bo še bolj nego dosedaj čuvala biti zaščitnica katerihkoli egoističnih interesov. Z železno konsekvenco pa bo morala vztrajati pri tem, da ostro loči zvestobo od nezvestobe. Kdor je de-

Demokratski klub za ohranitev koalicije

MIRNA DEBATA NA VČERAŠNJI KLUBOVI SEJI.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Demokratski klub je imel danes plenarno sejo, na kateri se je razpravljalo o političnem položaju. Najprej je minister prosvete Pribičević pojasnil stališče vlade v tem smislu, da ne kaže v tem trenutku izzvati krize. Nato je zastopal predsednik stranke Davidović nasprotno stališče, češ, da je treba, da vlada da ostavko, da se omogoči koncentracijska vlada. Proti temu stališču je potem govoril poslanec Pera Marković. Pokazalo se je, da je ogromna večina kluba za mirno nadaljevanje nujnega parlamentarnega dela in proti otvoritvi krize. Debata je bila vsekoli mirna in trezna ter je povsem prevladala misel, da mora klub priti v vseh važnih stvareh do soglasnega stališča.

Nato se je pričela razprava o parlamentarnem programu. Ker je zakon o vojni odškodnini že predložen parlamentu stoji klub na stališču, naj se ta zakon prvi razpravlja.

Klub je soglasno sklenil kandidatu-re za finančni odbor. Kandidati so sledeči: dr. Voja Veljković, dr. Voja Marinković, dr. Ivo Ribar, dr. Vek. Kukevec, Andrija Radović, Milan Pribičević, dr. Milan Marković, Ivo Katić, dr. Dušan Stević, dr. Slavko Šečerov. Kot namestniki so določeni: Miloje Jovanović, Gjorgje Popović, Večeslav

Vilder, Josip Reisner, Žarko Jakšić, Stojan Stepanović, Juraj Kučić.

Debata se jutri nadaljuje.
Beograd, 4. novembra. (Izv.) Tekom današnjega dne se je politični položaj znatno olajšal. Med demokratsko in radikalno stranko je prišlo do razgovorov o bližnjem parlamentarnem programu, vendar se zdi, da razgovor ne bo vezan na istočasno ostavko vlade.

STALIŠČE RADIKALCEV.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Radikalni ministri so imeli danes od 17. do 20. v ministrskem predsedništvu sejo, na kateri so razpravljali o politični situaciji. Sklenili so, da se po-čaka na odločitev demokratskega kluba. Obenem so radikalni poslanci naglašali željo, da se izvršijo nekatere izpremembe v osehah radikalnih ministrov.

PRISEGA NOVEGA VOJNEGA
MINISTRA PEŠIČA.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Kralj je danes podpisal ukaz o imenovanju novega vojnega ministra generala Pešića.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Danes popoldne je bil v predsedništvu vlade sprejet novi vojni minister general Pešić, ki je položil prisego, ter danes popoldne prevzel poele svojega ministristva.

Zakon o odstavitvi sultana in razveljavljenju pogodb

Pariz, 4. novembra. (Izv.) Besedilo zakona angorske narodne skupščine z dne 1. novembra, s katerim se odstavlja turški sultan in razveljavljajo vse pogodbe od 16. marca 1920, se glasi:

Čl. I. Od dne 16. marca 1920 in za vedno je narodna skupščina suverena na rodna vlada. Nobena druga oblika vlade ni priznana in narod ne prizna nobene osebne avtoritete v Carigradu.

Čl. II. Kalifat bo izvrševala še nadalje rodbina Osmanidov, iz katere bo narodna skupščina izbrala princa takšnih moralnih, umstvenih in drugih sposobnosti nastopa, da bo vreden te izvolitve. Turška vlada bo glavni temelj kalifata. Oba člena sta bila soglasno sprejeta. 1. november je določen za narodni praznik. Sprejem novega zakona je pozdravil 101 strel iz topa in po angorskih ulicah so se vršile manifestacije veselja.

Turški poslanik v Parizu, Fehrid bej, je pariški vladi sporočil razveljavljenje sevrške mirovne pogodbe s sledečim pismom:

«Po nalogu svoje vlade mi je čast sporočiti vladi francoske republike, da smatra vlada Velike narodne skupščine Turčije temeljena zakona od 17. junija 1920 za nične vse traktate, konvencije in kontrakte, ki jih je carigradska uprava sklenila po 16. marcu 1920. Po istem zakonu se razume, da pogajanja te upra ve za predumej od katerekoli finančnih institutov nikakor ne obremenjajo turške vlade».

OBLETNICA OSVOBODITVE
SARAJEVA.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Bosanski topniški polk v Sarajevu slavi v ponedeljek svojo slavo povodom prihoda srbskih čet v Sarajevo.

NOVI KAZENSKI ZAKONIK.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Kazensko-pravni odbor zakonodajnega sveta v pravosodnem ministrstvu je izdelal načrt kazenskega zakonika ter ga poslal vsem zbornim in višjim sodiščem v izjavo.

mokrat le takrat, kadar mu je korist, ta naj gre. Kdor dviga roko proti stranki, kateri je do včera pripadal, ta naj vé, da ga stranka ne pozna več, kdor snuje proti najmočnejši politični organizaciji v državi zarotitve in konspiracije, ta naj se zaveda, da je prezel prt. Demokrati smo dosedaj svoje sile tudi z rizikom zapostavljaj-nja svojih lastnih strankarskih interesov le prepogostokrat posvečali lju-dem, ki so vračali našo zaščito z grdo nehvaležnostjo. V bodoče hočemo in moramo pomisliti, da je končno tudi demokratska stranka sama sebi najbližja.

Carigrad, 4. novembra. (Izv.) Angorska narodna skupščina je sklenila, da se razpišejo volitve sultana šele, ko se glede tega izjavi komisija narodne skupščine, ki se bavi z verskimi zadevami. V zmislu dogovora, sklenjenega v Mu-daniji, je bil okraj Čorlu v istočni Trakiji izročen v upravo turških oblasti. To je prvi okraj, ki je prišel pod turško upravo. Veliki vezir je obvestil medzavezniške komisarje, da je carigradska vlada sklenila, da ne odpošlje svoje delegate v Lausanne.

FRANCOSKI GLASOVI O ODSTA-VITVI SULTANA.

Pariz, 4. novembra. (Izv.) Vsi francoski listi se zelo obširno bavijo s skle-pom angorske vlade glede odstavitve sultana in naglašajo veliki pomen, ki ga je imel turški sultan v svoji državi. «Petit Parisien» ne veruje, da bi imela na-silna politika kak uspeh. Ako se pojavijo kakršnekoli težkoče, bo nacionalistom težko zbrati dovoljno čet, s katerimi bi mogli operirati. Vendar pa se bo mogo-če izogniti komplikacijam, ako bodo za-vezniki sami vztrajali pri tem, kar je bilo dogovorjeno in ne bodo posegali v nikako posredovanje v turških zadevah. «Echo de Paris», izjavlja, da je v sklepu angorske narodne skupščine videti ob-veznost, da se razveljavijo določbe fi-nančnega značaja, kakor tudi, da se od-redi demobilizacija s strani kemalistov in zato predlaga, naj se še pred konfe-rencio v Lausanni sestavi nov statut.

Kronski svet

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Kronski svet, ki bi se imel vršiti jutri, se je od-godil zaradi prihoda grškega ministra za zunanje stvari Politisa. Verjetno je, da se bo kronski svet sklical za ponde-ljek ali terek.

Grški zunanji minister
v Beogradu

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Nocoj ob 18.25 je dospel v Beograd grški mi-nister za zunanje stvari Politis. Na kolo-dvoru sta ga sprejela minister za zuna-nje zadeve dr. Ninčić in njegov pomočnik Panta Gavrilović. Politis bo imel jutri ob 10. konferenco s Pašićem in dr. Ninčićem.

ANARHIJA NA GRŠKEM.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Polo-žaj na Grškem je od dne dne slabši. Splošna anarhija zavzema vedno večje mere. Čete, ki so pobegnile iz Male Azi-je, in grški begunci prihajajo vsak dan, ter prinašajo s seboj revolucionarne ide-je. Bogatini in tuclj odpravljajo iz stra-hu pred revolucijo svoje dragocenosti in premičnine v inozemstvo, posebno v Ale-ksandrijo.

Dr. Beneš o aktualnih evropskih problemih

POLOŽAJ V ITALIJI SE NEJASEN. — KOMPETENCA ZVEZE NARO-DOV. — USTROJSTVO MALE ANTANTE IN NJENA POLITIKA. — AVSTRIJSKO VPRAŠANJE.

Praga, 4. novembra. (Izv.) Na vprašanje, ki mu je bilo stavljeno na včerašnji seji zunanjega odseka, je odgovoril minister zunanjih del dr. Beneš glede do-godkov v Italiji, da je treba predvsem počakati na službeno izjavo italijanske vlade, v kateri bo naznanila svoj pro-gram, kakortudi na razvoj nadaljnjih do-godkov. Lahko smatramo, da bodo do-sedanjí dogodki med nami in Italijo ve-ljali, ker so eminentno gospodarskega značaja, tako da se bistveno ne morejo izpremeniti. Kar se tiče splošne politike, je treba počakati, kako se bodo prilike v bodoče razvijale. Dr. Beneš je izjavil, da se češkoslovaška država ne bo vmeš-šavala v notranje zadeve katerekoli dru-ge države, želi pa mirnega sodelovanja z vsemi državami na sedanjí podlagi. Češkoslovska kakor tudi Jugoslavija ne že-lita nikakih sporov in delata na to, da se na vsak način preprečijo. Italijanski dogodki so našli v resnici mnogo odme-va zlasti na Madžarskem in na Bavar-skem, deloma tudi v Gor. Sleziiji. Tudi mi moramo biti pripravljeni na vse mo-rebitnosti.

Na to je odgovarjal minister dr. Be-neš poslancu Kafka na njegovo interpela-cijo glede pakta Zveze narodov. Mini-ster meni, da temelji vprašanje poslanca Kafke na nepravilnih načelih. Kar se ti-če kompetence Zveze narodov, je še mnogo nejasnosti. Poslanec Kafka se mo-ži, ako si razlaga stvar tako, da ima Zve-za narodov pravico kratkoma lo odpoš-ljati svoje delegate v razne poedine drža-ve. Glede narodnostnih manjšin se mo-remo zanesti na dosedanje politično prakso, kar se pa tiče resnih in nevar-nih vprašanj, ima tudi Zveza narodov pravico, odpošljati v poedine države z dovoljenjem dotičnih vlad svoje delegate. Glede vprašanja Zveze narodov je na-glašal minister dr. Beneš, da je češko-slovaška vlada po lastni inicijativi pod-pirala idejo Zveze narodov, ker je videla v tem vsa jamstva za zagotovitev miru in zaščite češkoslovaške republike.

Poslanec Kafka je se dotaknil tudi dru-gega vprašanja, namreč pogodbe z Jugo-slavijo, ki se tiče ustrojstva Male antan-te. Gotov je, da potrebuje ta zadeva še pojasnjenja. Minister je na to odgovoril, da je pripravljen stvar obširno pojasniti, ako bo to zahtevala večina parlamenta, vendar pa le, ko pride za to primeren

čas. Zahteva pa, da se skliče zaupna se-ja zunanjega odseka, na kateri poda svo-je točno poročilo. Razen tega je izjavil, da je bila že izdana prva diplomatska knjiga, v kateri bo natančno popisana zgodovina odnošajev med Jugoslavijo in Rumunijo. Dokler to ne bo gotovo, se ne more ničesar ukreniti in se o stvari ne more podrobno govoriti. Ko se zgo-di to, bo smatral minister za svojo dolž-nost, govoriti o razmerju, v katerem se nahaja Češkoslovaška napram drugim državam. Tudi javoifnsko vprašanje bo pojasnila zaupna seja. Češkoslovaška vlada stoji v tem oziru na stališču, da mora to vprašanje rešiti konferenca ve-leposlanikov.

Glede vprašanja bližnjega iztoka je iz-javil dr. Beneš, da o tem zato ni govoril, ker je bila ingerenca češkoslovaške re-publike nepotrebna. Češkoslovaška na orijentski konferenci v Lausanni ne bo zastopana, ker bo na drug način preskrb-ljeno za češkoslovaške interese. Ne bilo bi pa umestno izdajati o tel zadevi služ-bene objave. Z ozirom na to, da ima češkoslovaška republika obveznosti do raz-ličnih držav, zahteva lojalnost, da Češkoslovaška ne izdaja nikakršnih izjav, ki bi mogle nasprotovati jugoslovanskim in rumunskim interesom. V slučaju, da pride v srednji Evropi do nove politične orientacije, zavzamemo takoj svoje sta-lišče. Naša politika, je dejal dr. Beneš, se je ravnala vedno po gospodarskih vid-i-kih. To velja tudi o naših odnošajih na-pram Jugoslaviji. Naša ideja glede ob-nove srednje Evrope je temeljila vedno na tem, da se dela v sporazumu z Ju-goslavijo. Pri tem se je Češkoslovaška tudi ozirala na Rumunijo. Kar se tiče vprašanja reakcije je vedno delal na to, da bi jo zlomil. Nevarnost je treba videti krog in krog v monarhističnem gibanje po drugih državah.

Z ozirom na avstrijsko vprašanje je minister opozarjal na to, da se je vse, kar se je dogodilo v Avstriji, izvršilo s privoljenjem in pod nadzorstvom vseh držav. To mora tudi tako ostati, ker si-cer je vsako upanje na izboljšanje polo-žaja v Avstriji zaman. Končno je dr. Beneš govoril o bojih v vzhodni Galiciji, ki so izbruhnili povodom volitev. Glede boljševiškega vpliva še nima minister nobenih poročil.

Stambolijski v Buka-reštu in Beogradu

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Stam-bolijski dospel nocoj s posebnim vlakom v Bukarešt. Poluradni organ «Vitorul» piše, da bo našel v Bukarešti prisrčen sprejem, ker Rumunija napram Bolgari-ji nima nikakih neprijateljskih namer, ampak samo zahteva, da se spoštuje po-godbe, in želi, da se obdržijo dobri odno-saji sosedstva, o čemer se je bolgarska vlada tudi večkrat izrazila. List dostav-lja, da se rumunsko javno mnenje na-deja, da bo ta posest pripomogel k raz-čiščenju nekaterih nejasnih stvari, ki so mogle motiti normalne odnošaje med obema sosednima državama.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) V sredo pride v Beograd bolgarski ministrski predsednik Stambolijski, ki bo imel se-stanek z ministrom za zunanje stvari dr. Ninčićem.

VPRAŠANJE NAŠIH DRŽAVLJA-NOV NA MADŽARSKEM.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Danes je naš poslanik v Budimpešti dr. Miloje-vič poročal ministrskemu predsedniku Pašiću o naših odnošajih z Madžarsko in ga poučil posebno o vprašanju naših rojakov na Madžarskem, ki so optirali za našo kraljevino in katerih je okoli 30 tisoč. Dr. Milojevič je predlagal, da se to vprašanje reši takoj, in sicer v tem smislu, da naj se nastanijo v Banatu in Bački. Ministrski predsednik Pašić je od-govoril, da bo vlada vzela to vprašanje v pretres in v rešitev.

POMEN SOLUNA ZA ČEŠKO
INDUSTRIJO.

Praga, 4. novembra. (Izv.) Povodom jugoslovanske - češkoslovaških pogajan-j piše «Venkov», da vzbujajo doslej dose-ženi uspehi nade, da se odpre češkoslo-vaški industriji nova prometna pot pre-ko Soluna, kjer ima Jugoslavija prosto luko. V tem slučaju bi stopil Trst za Češkoslovaško v ozadje. To vprašanje pa ne more ostati brez vpliva na politični položaj Evrope, zlasti kar se tiče stališča Anglije napram nasledstvenim državam.

Industrijalci svinine za revizijo carine

Beograd, 4. novembra. (Izv.) Državni podtajnik za finance dr. Svetislav Po-pović je s sodelovanjem strokovnih re-ferentov ministrstva za poljedelstvo in generalne direktelje carin imel danes konferenco s producenti, trgovci in in-dustrijalci svinjine glede izvozne carine za svinje in proizvode od svinjine. Go-spodarski interesi so izjavili svoje mnenje, da bi bilo v interesu povzdige proizvodnje treba preprečiti izvoz mr-šavih svinj, omogočiti pa s primerno ca-rino izvoz svinjskih polizdelkov in izdel-kov na ta način, da bi se svinjsko meso oprostilo carine, ali pa da bi se vsaj znatno znižala carina. Carina za žive svinje, ki so težje kot mršave svinje, naj bi se določila tako, da se z omogoče-njem izvoza živih svinj interes produ-centov ne žrtvuje pravičnemu zaslužku industrijalcev. Razen izdelovalcev salam ki so se izjavili za to, da se obdrži se-danji carinski režim, so se ostali izjavi-li za revizijo sedanjih carinskih postavk.

NAŠE REPARACIJE OD
NEMČIJE.

Beograd, 4. novembra. (Izv.) «Poli-tika» javlja, da je prometno ministrstvo prejelo od sedaj na račun reparacij iz Nemčije skupno brzovoznih in navadnih lokomotiv 262, zaprtih vagonov 4104, od-prtih vagonov 4019, sanitetnih 321 in ci-sterne 64. V kratkem prispe še velik del železniškega materijala kot kontingent za 1922/23.

Borza

Curli: Berlin 0.09, Newyork 5.465, London 24.41, Pariz 37.50, Milan 22.85, Praga 17.25, Budimpešta 0.22, Zagreb 2.20, Bukarešta 3.25, Varšava 0.04, Dunaj 0.0071, avstr. krone 0.0078, Sofija 3.80.
Berlin: Italija 25.236 — 25.365, Lon-don 27.181.75 — 0, Newyork 600.993 — 604.007, Pariz 41.096 — 41.404, Švica 110.223 — 110.777, Praga 19.301 — 19.399, Budimpešta 241 — 243, Sofija 4380 — 4311. Beograd 9975 — 9998.25.

Politični odmevi.

Ceškoslovaška in Jugoslavija

Zopet je enkrat vznemirjal ta problem evropske diplomacije. Nič kaj veseli niso gospodje po raznih poslanstvih in zunanjih uradih vedno se ponavljajočih pojavov in dokazov bratske vzajemnosti obeh narodov. In to ne le naši odkriti ali prikriti neprijatelji, ampak tudi mnogi naših prijateljev in zaveznikov. Tudi tem bi bilo ljubše, če bi bila vsaka teh malih držav prisiljena se posebej zatekati k njim po pomoč in podporo, kakor pa da imajo opraviti z blokom, ki se vedno bolj čvrsto zgrinja in je zato vedno bolj samozavesten in samostojen.

Zato ni čudno, da so se diplomatski zastopniki pri češki vladi povodom priboda jugoslovanskega parlamenta v Prago zglasili pri zunanjem ministru dr. Benešu in ga na diskreten način prosili pojasnil, kaj je pravzaprav s to izvanredno manifestacijo. Saj v diplomatičnih arhivih menda ni primere za to, kar se je zgodilo dne 28. oktobra v Pragi: Češki parlament ima sejo, parlament kot tak, ne morda skupina poslancev, ki se je sestala v zbornici dvorani, kakor bi se lahko tudi kje drugje, in te seje se udeležijo ob boku čeških poslancev poslanci jugoslovanskega parlamenta, jugoslovanski ministri, za predsedniško mizo pa sedi poleg predsednika češkoslovaškega parlamenta, markantnega starine Tomaška, predsednik jugoslovanske nar. skupščine dr. Lukinič.

Ta izredna manifestacija je pokazala, da Češkoslovaška in Jugoslavija nista več samo zaveznici, ampak pravi posestrimi, združeni na življenje in smrt, tako da je nemogoče ločiti interese jedne od interesov druge. «Kar je vaše, to je naše; kar je naše to je vaše» — so povdarjali ob raznih prilikah reprezentanti obeh narodov in vsi smo čutili da to ni fraza, ampak živo dejstvo, ki postaja in mora postati še bolj odločilna smernica v politiki češke in naše države.

Gospod Beneš, sam prvovrsten diplomat, je svoje vznemirjene kolege, ki so videli že vstajati strahove panslavizma, seveda lepo potolažil. A dogodek vsled tega ni postal nič manj važen. Ne gre zato, kaj si mislijo gospodje v Parizu, Londonu, Rimu, Berlinu, Budimpešti in še kje, glavno je, da mi vsi čutimo in se zavedamo, da je naš in da je češki življenjski interes, da smo združeni čim tesneje. Kako zelo se tega zaveda češki narod, so je videlo ves čas bivanja naših poslancev v Pragi in drugod po Češkem. «Bodite kakor doma», je bil pozdrav, ko smo stopili na območje postaji Parkanjan. Nana na tla bratske republike. In bilo nam je res, kakor da smo doma, med svojci, med brati: nikjer nismo čutili, da smo v drugi državi.

Dojem manifestacij češko-jugoslovanskega bratstva bi ne mogel biti tako globok, ko bi bil obisk naših parlamentarcev v republiki le sporadičen pojav. Bil pa je logičen člen v dolgotrajnem razvoju in istem pravcu, bil je nujen izraz situacije, ki jo je ustvarilo dolgoletno skupno delo pred vojno in zlasti med vojno, bil ob enem zaletava po javnem izrazu čustvovanja in naziranja obeh narodov. Zato tudi ni bil le manifestacija prošlosti in sedanjosti, ampak tudi porok za najlepšo bodočnost obeh bratskih narodov.

Valuta ljubezni

Marka pada, pada... Avstrijska krona pada, pada, pada... Dinar je padal, raste, padal, zdaj raste, raste. Le cena moških raste nevdržno. Od konca leta 1914. raste njih cena brez prestanka, raste, raste...

Včasih smo se za ljubice borili, med sabo sovražili, celo pretepali. Tekma med moškimi za ženske je bila navadno tajna, a vedno huda. Vse svoje talente smo napregali, da bi ženskam bolj imponirali in da bi konkurentem temeljitej izpodrinili. Skrbno smo se brili, čisto strigili, se desetkrat na dan počesali, vsaj trikrat umili; pred izlozbojmi smo postajali ter izbirali kravate in ovratnike, blače smo si dajali likati z «noblesno gubo», čevlje smo svetlili, da so metali čudovite reflekske itd.

Huda je bila ta borba za žensko srce, a za mamskega tudi zdrava. Zaradi konkurence si je ta in oni začel celo zobe redno snaziti, nohte čistiti in striči, noge umivati ter se kopati! Zakaj «lep» je hotel biti vsakdo.

In duhoviti, zanimivi, zabaven. Zato smo čitali Heineja, Myrzo, Safyja, Lenaua, Prešerna, Jenka, Koljceva, Puškina... Kajti našim idealom je moralo imponirati, ako smo jim vsakih deset minut iztresli čustven, poetičen citat. In iskali smo aforizmov... stikali po «Jugenda», «Simplicissimus», celo po «Fliegende Blätter» za duhovitostmi...

Lepa, zdrava, koristna je bila ta borba za žensko ljubezen. Nekdaj Po 1. 1914.

Govor prezidenta Masaryka

Dne 28. oktobra je sprejel, kakor smo že brzojavno poročali, prezident Masaryk, jugoslovansko odposlanstvo. Po pozdravnih nagovorih predsednika naše narodne skupščine dr. Eda Lukiniča in finančnega ministra dr. Koste Kumanudija, je odgovoril prezident Masaryk nastopno:

«Gospod predsednik, gospodje ministri, poslanci in drugi naši gostje!

Zahvaljujem se Vam za prijateljski pozdrav moje osebe. Ne govorim z Vami kot poglavar države, ampak kot prijatelj Vaš in Vašega naroda. Moje življenje je po čudni usodi tesno spojeno z Vašim političnim razvojem. Že kot mlademu poslancu mi je 1. 1891. tedanja mladočeška stranka poverila nalogo, da referiram v delegacijah o Bosni in Hercegovini, Prepotoval sem takrat in tudi pozneje vse Vaše zemlje, v delegacijah in v parlamentu pa sem ponovno poročal o tem, kar sem videl in opazoval. Vaš narod je moje delavnostno spremljal hvaležno in prijateljski. Sledili so trije znameniti veleizdajniški procesi, zagrebski, dunajski in beograjski, kampanja proti Aehrenthalu in končno kot posledica te nesrečne Aehrenthalove politike svetovna vojna, v kateri se je zopet pokazalo naše prijateljstvo. V Rimu, Zenevi, Parizu, Londonu, Petrogradu, Moskvi, Kijevu, v Jasyju, Washingtonu in sploh povsod sem bil v najtesnejših stikih z Vašimi voditelji. Delovali smo združeno. V prvem času izgnanstva sem vsled naklonjenosti Vaših zunanjih zastopstev užival dobrote srbskega državljanja in živel spočetka s srbskim potnim listom. Gospod predsednik! Prav dobro ste se spomnili Dobrudže, kjer smo skupno preživeli kri za našo svobodo.

Zasijala nam je zarja svobode, a tako Vi kakor mi moramo krepko čuvati in bdeti za našo svobodo. Vi in mi moramo združiti pokrajine, ki jih je razdružil stari režim. Pobiti moramo vse predsodke o državotvorni nesposobnosti Slovanov in dokazati, da smo državni in državotvorni narodi.

Zahvaljujem se Vam, da ste nas posetili. Preglejte naše poljedelstvo, preglejte našo industrijo. Prepričajte se, da smo delaven narod. V delu in znanosti je naš spas, je rekel naš narodni voditelj dr. Rieger. To geslo naj velja naši republiki in Vašemu kraljestvu. Bili smo si zvesti in zvesti ostanemo. In zvesti ostanemo vsem našim zaveznikom in prijateljem.»

Komunisti v Moskvi

Mnogo se je že pisalo o tem, kako majhno je število onih ki danes gospodujejo Rusiji. Pripoveduje se, da je Lenin v dneh, ko se je polastil vlade, izrekel lakonično devizo: «Če je car mogel z dvestotisoč žandari vladati Rusiji, zakaj ne bi mogel jaz storiti istega?» Če so te besede avtentične, ne vemo; gotovo pa je, da označujejo bistvo današnjega režima.

Boljševiki so izdali brošuro, v kateri je za notranjo uporabo sestavljena statistika organizacije komunistične stranke v Moskvi po rezultatih štetja v letu 1922. Njeno vsebino posnema eden izmed ruskih listov izhajajočih v Nemčiji.

Glasom ljudskega štetja v letu 1920 je imela moskovska gubernija 2.693.940 mesto Moskva pa 1.027.000 prebivalcev. Navedena brošura navaja, da je imela komunistična stranka 33.907 organiziranih pristašev; v vsi guberniji ji je tedaj pripadalo 1.16 odstotkov, v

se je ta tekma nehala. Popolnoma, ali vsaj skoro popolnoma. Zakaj moška valuta raste, raste, raste... Ženska valuta pa pada, pada, pada... Razmerje se je obrnilo: danes divja tekma med ženskami za moške, ki si dajo dvoriti, ki se dajo loviti in — ah! — tako redko tudi ujeti. Včasih smo ljubili in snubili iz ljubezni — danes so premnogi moški špekulantje, prozaični kupčevalci, trdoštrčni mešetarji. Kaj jih brigajo verzi in aforizmi: le «zdrava» valuta jim je na misli.

Težki časi za žensko. Poezija, čustva, ideali so le še v posmeh. «Kdo ima več in kdo dá več?» se glasi na ženitni borzi. Surova, brezsrčna doba! Ženska gracija, čednost, bistroumnost, skromnost, gospodinjska spretnost, blagoslovenost... vse to so lastnosti, ki so včasih mikale, navduševale in privezovala nas; dandanes ne imponirajo moškim zakonskim kandidatom več. Zato pa so dandanes zrelejši in idealnejši moške ženskam simpatičnejši, nego cinični mladi zajci. Zato se toliko mladih in starejših lepih in dobrih deklet pomozi z možmi, ki stoji že v visokem poletju ali celo v zgodnji jeseni svojega življenja. Mladi zajci — «foreličji» jih naziva neka lepa ljubljanska gospa — pa so najrajši domači prijatelji in sotrudniki v zakonskih trikotih. Ne ženijo se... starajo se v cinizmu in kaotičnem ironiziranju zakonskega «jarma» ter ostanejo pač — stari, smešni samci. «Foreličji», zakonski parasiti, se naglo izpreminjajo v okorne krape in plesnive lene some.

mestu Moskvi samo 4.3 odstotkov celokupnega prebivalstva. V ostalih gubernijah pa je seveda razmerje za komuniste še neugodnejše.

Izmed organiziranih komunističnih pristašev je 33.7 % «nastavljenov» in 29.6 % učencev, to je takih, ki hodijo v sovjetske šole; 16.4 % jih odhaja na administracijo, 2.3 % je vojakov rdeče armade, in za prave delavce preostane le 13.3 %. To se pravi, da je okroglo 80 % vseh komunistov v Moskvi sovjetskih uradnikov in sovjetskih učencev. Dalje je zanimivo še sledeče: Le 2.3 % rdečih vojakov pripada komunistični stranki, pri armadi pa je zaposlenih in uslužbenih v vojaških uradih nič manj kot 22.1 % vseh moskovskih komunistov.

Kulturni pregled

Naše slovstvo in Francozi

Pariška «La vie des peuples» objavlja v svoji septemski številki izpod peresa N. Denikerja članek pod naslovom: «Les tendances actuelles de la littérature nationale en Yougoslavie». Avtor navaja kot stvaritelja nacionalnega lirizma romantika Ilića in hvali njegovo originalnost, njegovo jako osebno in narodno noto. Njegova učenca, Bosanca Dučić in Šantić, sta po svojem stilu morda najboljša jugoslovanska lirika. Poleg teh imenuje avtor kot pomembne lirike Istrijanca Ujevića in pesnice Danico Marković in Desanko Maksimović. Med verlibristi našteva Korolijo, Raška Petrovića, Krkleca, Crnjanskega in Slovenca Pavla Golio.

Izmed sodobnih naših romanov je Denikin najbolj pohvalil roman «Nečista krv» Borislava Stankovića, ki ga imenuje najboljšega pisatelja Jugoslavije sedanjosti. Ugaja mu njegova instinktivna vizionarost, njegov redki talent in njegovo jako osebno noto. Dalje navaja izmed romanopiscev še

Glede izobrazbe je navesti, da ima višjo izobrazbo 5.8 % strankinih članov, srednjo izobrazbo 10 % in 51.6 % le nižjo izobrazbo.

Kar se tiče politične izobrazbe, so pončni podatki, da 89.2 % strankinih članov ni preje nikdar pripadalo nobeni drugi stranki, da pa je ogromna večina, namreč 83.9 %, pristopilo v stranko šele v dobi 1918 do 1920. — V vseh moskovskih gubernijah je bilo v stranki včlanjenih vsega skupaj le 506 kmotov.

Da se mora tako nezdravo razmerje zrušiti prej ali slej, je jasno, zrušiti tako, kakor se je zrušil carski režim. Šele demokratična preuredba more priti do ravnotežja v rusko politično življenje.

Socialna politika

IV. mednarodna konferenca dela v Zenevi

II.

Na seji dne 29. oktobra, je plenum konference osvojil rekomandacijo komisije za emigracijo. Po njej priporoča konferenca vsem državam, ki so članice mednarodne organizacije dela, da po možnosti vpošiljajo vsake tri mesece statistične podatke o emigraciji, repatriaciji in tranzitnem prometu emigrantov volče. Priporoča nadalje, da vsaka država dostavlja mednarodnemu biuro dela tudi podatke o dobi, spolu, profesiji, narodnosti, dosedanjem prebivališču in cilju emigrantov. Članice organizacije naj se medsebojno sporazumejo glede identične interpretacije pojma emigrant, glede uvedena identitetnih kart in postopka za zbiranje statističnih podatkov. Poleg tega so bile o izseljeniškem vprašanju sprejete še razne druge resolucije. Zvečer je bila naša delegacija pozvana na večerjo, ki jo je češkoslovaška delegacija priredila v čast proslave četrte obletnice proklamacije češkoslovaške republike. V svojem pozdravnem govoru je prvi delegat češkoslovaške vlade dr. Evgen Stern tolnačil prisotnim gostom občutja radosti, ki na ta dan prevajajo ves češkoslovaški narod. Pozdravil je prisotne goste, predvsem vladne delegate naše kraljevine, Rumunije in Poljske, katerim je dan osvoboditve donesel tudi narodno ujeđinjenje in jim ustvaril možnost nacionalnega razvika. Zahvalil se mu je naš vladni delegat dr. Adolf Cuvaj, ki

Izidoro Sekulićevu, ki je napisala mnogo duhovitih estetičnih študij, ter Iva Čipika, pesnika ubogih dalmatinskih vasi.

Moderni jugoslovanski literarni, pravi Deniker, ima že tudi svojo «ecole regionaliste», to je skupino pesnikov in književnikov, ki so si stavili nalogo ovekovečiti navade in običaje v raznih provincih svoje domovine, med nje šteje Petrovića, Crnjanskega, med «pisatelje vojne» pa šteje Krakova, Krležo in Kašanina.

Francosko občinstvo pozna najbolje naše dramatično slovstvo, posebno Vojnovičeve drame, ki so že pred desetletji našle pot izven naših mej. Dalje poznajo Francozi Momčila Miloševića, ki očituje močan vpliv francoske simbolistične šole. Deniker končuje svoj spis z opisovanjem naše literarne kritike in ugotavlja, da jugoslovanska literatura znatno napreduje, da se je oživila zlasti po vojni in ji prerokuje lepo prihodnost. Kakor vidno, pa slovenske književnosti sploh ne pozna. Menda se je v svojem članku oklepal dveh treh hrvaških in srbskih revij.

Izrazil veselje, da mu je dana prilika, da se lahko obenem zahvali tudi za uspešno sporazumno delovanje delegacij maloantantnih držav in Poljske na IV. mednarodni konferenci dela. V svojem nadaljnjem govoru se je dotaknil koincidence desetletnice kumanovske zmage s to proslavo češkoslovaškega naroda in priobčil prisotnim gostom uspeh velikih svečanosti na Kumanovem. Nazdravil je procvitu in poglobitvi prijateljskih zvez ter ustvarjenju čim tesnejših odnosov z mednarodno organizacijo dela. Govoril so še rumunski vladni delegat Komen, poljski socialni ataše g. Sokol ter predsednik konference Lord Burnham, ki je s posebnim veseljem konstatiral aktivnost novih držav Srednje Evrope na oživotvorenju idej mirovnih ugovorov v pogledu mednarodne organizacije dela. Karakteriziral je vrline češkoslovaškega naroda, njegov eminenten industrijski razvoj, nato pa je slavil zasluge jugoslov. naroda in herojstvo srbske vojske za udeleževanje nacionalne ideje vseh SHS. Končno je govoril še direktor mednarodnega biroa dela, g. Albert Thomas, ki je s krasnimi besedami spomnil prijateljstva, ki ga že iz Petrograda, od podpisovanja akta o osnavljanju češkoslovaških legij v Franciji, veže z g. prezidentom Masarykom. Prisotni gostje so z največjim interesom sledili izvajanjem vseh govornikov.

30. oktobra je konferenca zasedala v plenumu z dnevnim redom: Reforma upravnega odbora mednarodnega biroa dela. Predno je prešlo k izvolitvi

šestih industrijsko najbolj razvitih držav in ostalih članov upravnega odbora, se je v smislu predložene izpremembe 393. čl. verzalskega mirovnega ugovora diskutovalo o drugem izvestju komisije za ustavno reformo. Komisija je predlagala, naj upravni odbor mednarodnega biroa dela tvori 32 oseb, in sicer: 16 vladnih predstavnikov, 8 predstavnikov poslodavcev in 8 predstavnikov delavstva. Od 16 članov vladnih predstavnikov jih de jure imenujejo 6 sledeče države: Nemčija, Zedinjene države, Francija, Vel. Britanija, Italija in Japonska.

Po dosedanjem stanju odpadeta od 8 poprej včlanjenih industrijsko najbolj razvitih držav Belgija in Švica. Od ostalih 10 držav, ki naj izpolnijo mesta v upravnem odboru, je treba po predlogu komisije za ustavno reformo 10 članov izvoliti na konferenci, od strani vladnih delegatov. Stirje mandati odpadejo na izvenevropske države. K diskusiji so se oglasili v glavnem predstavniki onih držav, ki se smatrajo v vrsti industrijsko najbolj razvitih in žele biti zastopane v upravnem odboru za bodočo periodo treh let. Tako je vladni delegat Kanade v svojem govoru insistiral na tem, da je glede stopnje industrijskega razvoja Kanada bila zastopljena. Tudi vladni delegat Indije je povdarjal krivico, ako njegova država ne bo zastopana v upravnem odboru.

Rezultat popoldanskega glasovanja je omogočil vstop v upravni odbor Španiji, Čili, Finlandiji in Poljski. Od grupe poslodavcev so delegirani predstavniki Vel. Britanije, Kanade, Francije, Italije, Belgije, Češkoslovaške (za Malo antanto) in Južne Afrike. Delavska grupa pa je delegirala predstavnike Vel. Britanije, Kanade, Francije, Holandske, Švedske in Nemčije. Poleg tega so poslodavci in delavci izvolili po 6 sipleanov.

Na plenarni seji dne 1. novembra se je vršila diskusija o izvestju komisije za delavsko brezposelnost. Govorilo je nekoliko delavskih predstavnikov o splošni važnosti tega vprašanja, za tem pa je izvestitelj pozval konferenco, da osvoji predloženo resolucijo s ciljem obširne ankete o delavski brezposelnosti. Resolucija je bila sprejeta po daljši diskusiji o amandmanu angleškega vladnega delegata glede druge točke v resoluciji. Amandman je imel cilj, da odkloni mednarodnemu biuro dela možnost, da nadaljuje anketo o kretanju produkcije in potrošnje raznih vrst robe. Amandman je bil v 48 proti 11 glasovom odbit.

Dne 2. novembra je plenarna seja zaključila diskusijo o izvestju komisije za delavsko brezposelnost ter obravnavala izvestja komisij za overitev polnomočij, za osvojitve konferenčnega pravilnika in nekatere druge resolucije, odklonila pa je poročilo komisije za amandmane. Ta komisija, ki jo sestavlja 18 članov in ji predseduje kanadski vladni delegat Murdoch, je imela rešiti predlog, ki ga je konferenci že lani stavlil mednarodni biro dela, da se v bodoče konvencije uvrsti klavzula, ki bi omogočala amandmane na izvestne člene konvencij in se tako ukloni procedura, ki jo predvideva čl. 405. mirovnega ugovora. Toda radi brezkončne zavlačevanja ratificiranja konvencij, ki bi ga izzvala ta izprememba, komisija ni hotela skleniti nikakega zaključka, temveč je konferenci predlagala resolucijo, da se ta težavni in delikatni problem ne more rešiti, predno se ne zberejo tozadevne informacije. Kakor rečeno, je konferenca ta predlog zavrnila.

Novi upravni odbor mednarodnega biroa je začel s poslovanjem in je njegovi prvi seji prisostvoval tudi naš poslodavski delegat g. Vasa Jovanović, ki je v upravni odbor izvoljen kot namestnik grupe poslodavcev.

kopijeje v topli kopeli njene ljubezni. Ko pa končno opazi na svojih ženah zunanje izpremembe, jih te morda celo žalijo ali vsaj motijo. Šele navaditi se morajo novega klobuka, novega plašča, nove toalete na svoji ženki.

Ako se zato ženka vendarle togoti na moža, je krivična in plitka.

Možje, ki se izživljajo z očmi, so torej vendarle neprijetnejši ljubimci, čestilci ali zakonci, nego «slepci». Ker njih oči ne vidijo le dobrega kroja, okusne barve, najnovejšega modnega okusa, šika, harmonije med osebo in toaletto — torej resnične ali talni elegancije — njih oči opazujejo tudi vsako slučajno bledoto, vsako razpoko ustnice, vsako gubico okoli oči, vsako vrasko na seneli, vsak siv las v frizuri ter vsak nedostatek na obutvi, na rokavi, na boi... Zelo neprijetno so te oči. Ne dajo se varati. Če so vrhuteja še duševno kritični ter zahtevajo popolne harmonije med žensko zunanostjo in notranostjo, med formo in idejo, postanejo lahko celo neprijetni. Saj niso nikoli zadovoljni, zato nestalni, izbirčni, neznosni. Ker vedno so razočarani.

Zelo možje so veliki ženskarji; možki, ki ženske ignorirajo, so nemoški. Možki trdi prav nasprotno; a kdor to trdi, laže samemu sebi ali pa je sam nemoški. Čemu sta imela Don Juan in Casanova toliko uspehev pri ženskah? Ker sta bila možka moža, mehka in nasilna, nefna, bistra, pogumna in nesebična, sanjarja, veseljaka in melanholika.

sužnja in tirana v eni osebi. In bila sta «topa slepa», nikdar sitna nergača, iščoca le sladko zrno brez brige za lupino.

Današnji možki imajo prevelike oči, a premajhno srce. Včasih smo imeli velike srce, a naše oči so bile slepe. Zato smo se lahko zaljubili in lahko ženili. In bili smo srečni. Svet in življenje pa sta se izpremenila. Ko pada valuta, padajo ideali. V dobi vseobčega verižništva, špekulantstva, beganja za bogastvom in razkošja se love in poročajo wertheimerice in se kupčijo milijoni. Le močni, ponosni značaji so ostali starokopitni: ne prodajajo se in ne kupujejo. Grede za srecem — za duševno harmonijo ter si ustvarjajo resnično srečo. Junaki so ti novi neimoviti pari: bore se za obstanek, a nikdar jih ne peče več in nikoli jih ni samih pred seboj sram. Vse, kar imajo, si pridobivajo s poštenim delom in se ponosni, da niso nikomur dolžni hvaležnosti. V borbi se le utrdi njih vez in le poglobijo njih sreča. Morda pa se wertheimerice prav tako naglo in nečestno izpraznijo, kakor so se nenadoma napolnile. In sledila bodo razočaranja, mržnje, skandali, ločitve. Svet in življenje se izpremenita vnovič.

Takrat bo zopet tako kakor je bilo nekda: ženska valuta bo rastle in možki bodo tekmovali za ljubezen dobrih, blagih, pametnih žensk. Takrat bo valuta ljubezni zdrava, zlata!

David.

predaji vozovnega naklada vrniti garancijo le proti vrnitvi tega potrdila. Da se odpravijo vsaka nesoglasja, je želeli, da bi tudi one stranke, kojih bivališče je od nakladalne postaje oddaljeno, vpisovale naročila v vozovno naročilnico osebno.

Dobave

Dobava bele jelševine. Uprava smodnišnice v Kamniku razpisuje na 14. t. m. ob 10. uri dopoldne v svoji pisarni v Kamniku ofertalno licitacijo glede dobave 9400 kubičnih metrov bele jelševine za izdelavo smodniškega oglja. Predmetni oglas je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Dobava moke. Dne 13. t. m. ob 10. uri dopoldne se bodo aklenile v Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktne pogodbe za dobavo 120.000 kg krušne pšenične moke za garnizije Ljubljana, Maribor in Celje. Predmetni oglas je v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.

Drobne vesti

= Dinar kot računsko enota. Uprava državnih monopolov je odredila, da se ponudbe in računi, ki niso izstavljeni v dinarjih, ne bodo vpisovali, oziroma, da dobave ne bodo dovoljene in računi ne izplačani.

= Težkoče naših tvornic sladkorja. Osijska tvornica sladkorja je morala ustaviti izdelavo sirovega sladkorja, ker je zaradi trajnega deževja dovoz pese nemogoč.

= Topilnica svinca in srebra v Litiji. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dovolilo Slavenski banki v Zagrebu, da ustanovi delniško družbo z imenom 'Topilnica svinca in srebra ter kemična industrija d. d.' s sedežem v Litiji. Družba se ustanavlja zaradi prevzema obstoječe topilnice svinca in srebra v Litiji z vsemi industrijskimi in pomožnimi napravami. Nadalje namerava družba izdelovati in predelovati kemijske proizvode vseh vrst. Osnovna delniška glavica znaša 4 milijone kron ter je razdeljena na 10.000 delnic po 400 kron.

= Plaćanje vozarine z devizo. Iz Beograda poročajo: Finančno ministrstvo je dovolilo pooblaščenim zavodom, ki vrše zagotavljanje izvoznice valute, da nabavijo izvoznikom brez posebnega odobrenja odbora potrebne devize za plačanje vozarine z obveznostjo, da bodo opravičeni uporabo deviz za vozarino obenem z opravičanjem zagotavljanja valute. Deviza za vozarino se ne sme uporabiti za druge svrhe.

= Prosti uvoz voska. Iz Beograda poročajo, da je finančno ministrstvo dovolilo uvoz voska v našo državo brez carine, ali pod pogojem, da se ta vosek pri nas predela.

= Carinski dohodki pri glavnih carinarnicah so znašali v drugi dekadi oktobra 1922 41.743.656 Din. Skupna vsota od 1. januarja do dne 21. oktobra 1922 znaša 334.737.075 Din.

= Brzovlak Celovec-Jesenice-Trst se s 6. t. m. ukine. Brzovlak München-Jesenice-Trst in obratno ostane kot doslej.

= Bolgarsko-češkoslovaška trgovinska zbornica se je osnovala v Sofiji v svrhu zblizanja trgovinskih odnosov med Bolgarsko in Češkoslovaško.

= Primanjkljaj v madžarskem državnem proračunu. Po izjavi madžarskega finančnega ministra znaša primanjkljaj v državnem proračunu v prvih 4 mesecih tekočega proračunskega leta 5,2 milijarde madžarskih kron.

= Padanje nemške marke in zlato posojilo. Iz Berlina poročajo: Naglo padanje marke zelo vznemirja finančne kroge. Padec je bil zlasti velik na londonski borzi, kjer je nazadovanju marke sledil tudi francoski frank. — Tuji valutni strokovnjaki, ki so dospeli na povabilo nemške vlade v Berlin, so izjavili, da more Nemčiji pomagati samo inozemsko zlato posojilo. Izgleda, da se obstoji možnost za sestavo konzorcija, ki bi nabavil to posojilo.

= Depresija na francoskem vinskem tržišču. Iz Pariza poročajo: V krogih francoskih vinogradnikov in vinotrudov vlada v zadnjem času veliko razburjenje saj so francoska vina izgubila do 80 odstotkov svojih predvojnih kupcev. Vzrok temu je v prvi vrsti prepoved točenja alkoholnih pijač v Ameriki, razen tega pa je francoska vinska trgovina v dobi vojne izgubila tudi južnoameriška tržišča. Ravno tako sta Nemčija in Rusija zaprti za francoska vina. Razen tega pa ubijajo vinarstvo tudi visoki davki in naraščajoči produkcijski stroški.

Original Schapiograph
THE REX Co., Ljubljana

Pozor! Pozor!
Pravi 'Goiser'-čevlji, čevlji za smučarje ter lovski čevlji vseh vrst se izdelujejo v znani solidni čevlarski delavnici

Anton in Jož. Brajer
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo tudi vse vrste drugih obuv, od najpreprostejših do najfinišne izdelave.

Cene solidne! Postrežba točna!

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 3 Din., vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanja, spremembe do 20 besedi 5 Din., vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plača se aspri. (Lahko tudi v znakih.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priloženo znanka za odgovor.

Službe

Osebe trg. podjetja, verzirano v vseh pisarniških poslih, želi vsled slabih razmer prenehati službo. Na razpolago so tudi skladišniki in sluga. Pisemne ponudbe na upravo 'Jutra' pod 'Osebe 22'. 3800

Šofer-avtomehanik tudi strojnik, išče mesto, gre tudi izven Ljubljane. Ponudbe pod 'Avtomehanik' na upravo 'Jutra'. 3802

Išče se kandidat ali pa konoipijent za notarja na deželi. Plača po dogovoru. Vstop takoj. Več povprašaj na upravo 'Jutra'. 3790

Prodaja
Splitskega cementa večjo množino se lahko takoj odda. Vprašanja pri Anončni družbi Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3788

Umivalnik, temen marmor, se poceni prodaja. Dr. B., Dalmatinova ulica 2/II. 3796

Acetilinski aparat z 13 luči, malo rabljen, kompletni, se ugodno prodaja. Plačilo tudi na obroke. Peter Strel, trgovec v Mokronogu. 3784

Velik štedilnik, nov, se prodaja za 5000 kron na Dunajski cesti v baraki nasproti artilerijske vojašnice. 3783

Napredaj

imam nekaj krasnih enovprežnih vozčkov po jako ugodni ceni. Anton Petkovšek, Logatec. 3758

Morsko travo nudi vsako množino Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 3671

Stanovanja
Prazna sobila, posebni vhod, za eno osebo, Sv. Jakob, se takoj odda. Ponudbe pod 'J. G.' na upravo 'Jutra'. 3790

Soba 3794

proti nagradi išče privatni uradnik. Cenj. ponudbe pod 'Samec' na upravo 'Jutra'.

Poročen par 3774 brez otrok išče stanovanje z dvema sobama in pritliklami. Nagrada 5000 kron. Cenj. ponudbe pod 'Mirna stranka' na upravo 'Jutra'.

Nepremičnine
Lepo posestvo in hiša z gostilniško koncesijo na Dolenjskem pri farni cerkvi blizu premostitve se prodaja. Posedstvo je 20 oralov, vse skupaj v lepi legi. Cena ugodna. Naslov pove upravo 'Jutra'. 3772

Mlin na močni stalni vodi, poleg pet oralov nuj ter dva orala hrastovega gozda, leži deset minut od železniške postaje

Gradac v Belikrajini, prodam vsled bolezni. Natančnejša pojasnila daje Rudolf Milek, postnoletiče Gradac v Belikrajini. 3795

Kono. prometna pisarna "UNIVERZAL" v Mariboru, Aleksandrova cesta 28 prodaja: 3786

veleposvestvo, 85 oralov, eno uro od Maribora, eno najbližjih posestev v mariborski okolici; lesno industrijsko podjetje v Mariboru z parno žago; gozdno veleposvestvo, 260 oralov, 30.000 m² lesa za posekati, z lastno parno žago in velikim kompleksom poslopij, eno uro od kolodvoru ali od reke Drave oddaljeno; lepa vinogradna posestva; tri graščine; nad sto hiš in vil v Mariboru, deloma s prostim stanovanjem; trgovske hiše v Mariboru, Celju, Ljubljani in Graecu; dva hotela v Mariboru, ter veliko večjih in manjših kmetijskih posestev v okolici Maribora. Ugodne prilike, primerne cene.

"UNIVERZAL" kono. prometna pisarna za nakup in prodaja zemljišč Maribor, Aleksandrova cesta 28.

Razno
Voziček kot igrača za male deklice, se kupi. Ponudbe pod 'V dobrem stanju' na Anonč. družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 3806

Sposobnega strojnika potrebuje **Valjevska pivovarna, d. d. v Valjevu.** Biti mora več obratovanja z lokomobili sistema Wolf in Lanc kakor tudi z hladilnimi kompresorji. Pogoji najboljši, mesto stalno. Službo je nastopiti s 1. decembrom t. l. Obrniti se je pisмено z dokumenti in navedbo pogojev na naslov: 3804

Valjevska Pivara d. d., Valjevo.

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug Ljubljana, Bohoričeva ul. 20. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. 21

Dežni plašči, zimsko perilo, čevlje za doma, različno modno in galanterijsko blago, velika izbira, zmerne cene pri 3785

Jakobu Lahu, Maribor, Glavni trg 2.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani javlja, da bo počenši z dnem 1. novembra 1922. obrestovala pri vseh svojih podružnicah v Jugoslaviji stare in nove vloge na knjižice s čistimi 5% obresti. 3799

Vloge na tekočem računu se bodo obrestovale po dogovoru najugodnejše, posebno pa vezane vloge proti eno-, tri- ali šestmesečni odpovedi.

PERJE vsak čas po najnižjih cenah pri **E. VAJDA** izvoz divjačine in perutnine Čakovec, Medjimurje (Jugoslavija) Brzjav: Vajda Čakovec. Telefon št. 59. 94/1

SELOVSKA BANKA

Delniška glavica: K 30.000,000.—. Rezervni zaklad: Nad K 6.000,000.—.

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih poslov pod nakulturnejšimi pogoji.

Centrala v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9.

PODRUŽNICE: Novi Sad, Dolnja Lendava, Ljutomer, Maribor.

L. Mikuš Ljubljana Mestni trg 15 **izdelovatelj dežnikov** Na drobno! Na debelo! Zaloga sprehajalnih palic. 59 Popravila točno in solidno!

Zimska sezija! Velike množine zimskega blaga ravno kar došle. 84/IV Ljubljana **A. & E. Skabernè** Mestni trg 10

SODE v popravljenem dobrem stanju razpošilja dokler traja zaloga. Istotam se kupujejo stekleni baloni. **J. Augustin, Ljubljana, Jerneja cesta št. 231.** 89/1

DIVJAČINA kakor jelene, srne, zajce, jerebice, fazane, divje koze, kljunače itd. kupuje vsako množino in plača po najboljših cenah **E. VAJDA** izvoz divjačine in perutnine Čakovec, Medjimurje. Brzjav: Vajda Čakovec. Interurban telefon št. 59. 3735

Potniki v Ameriko, pozor! **UNITED-AMERIKAN-LINES-INC.** prevažata potnike z najnovejšimi brzoparniki preko: **Hamburga, Southamptona in Cherbourga v New-York.** Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja **Simon Kmetec,** zastopnik za Slovenijo, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Velika 3801 skladišča v mestu se takoj oddajo. Ponudbe pod 'Odstop' na upravo lista.

Suhe gobe in kumno kupuje 3670 **Sever & Komp., Ljubljana** Wolfova ulica 12.

Eleganten francoski sportni AVTO dvosedežni, znamke CHAPUIS-DORNIER prodam 3707 **J. GOREC, LJUBLJANA**

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica **IVAN BRICELJ,** Dunajska cesta 16, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerne.

Polnojarmenik (Vollgater) žage ter stroje za obdelavo lesa vseh vrst najnoveše konstrukcije dobavlja takoj po najugodnejših cenah iz **jugoslovanskega skladišča** **SULWERKE** Leipzig-Kleinzschocher Diskastrasse 68. Zastopstvo **WELKERWERKE** Wien, XIII., Breitensserstraße Nr. 56.

PERILO za dame, gospode in deco, oprema za novorojenčke po najnižjih cenah pri **A. Šinković nasl. K. SOSS** 43/1 Ljubljana, Mestni trg 19.

Apno priznано prvovrstno, kamniško, živo, neugašeno, več vagonov, za takojšnjo dobavo, po zmernih cenah nudi **I. Humar in komp.** Kamnik, poštni predal 7. 3782

Banaško seno prežano v balah oddaja vsako množino, tudi izpod vagona po najnižji ceni dokler zaloga traja 3756

Kmetijska družba za Slovenijo Ljubljana, Turjaški trg 3.

Priporoča se Ivan Magdič krojač 3692 Ljubljana, Gledališka ulica št. 2.

BLUZE spodnja krila, predpasniki, stezniki **najceneje** pri **A. Šinković nasl. K. SOSS** 43/IV Ljubljana, Mestni trg 19.

šah

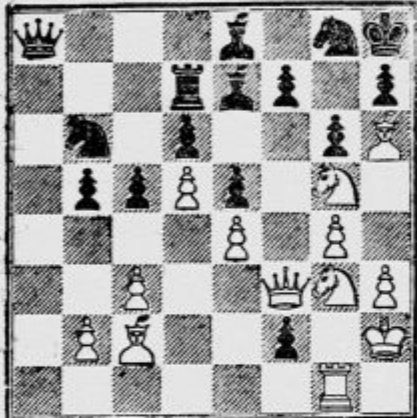
Naslednje briljantno partijo je igral naš šahovski prvak dr. Vidmar leta 1909. v velikem mednarodnem turnirju v Petrogradu. Njegov nasprotnik dr. Bernstein je eden največjih ruskih šahovskih mojstrov.

Španska partija.

Beli: Bernstein. — Črni: M. Vidmar.

1. e2 — e4	e7 — e5
2. Sg1 — f3	Sb8 — c6
3. Lf1 — b5	a7 — a6
4. Lb5 — a4	Sg8 — f6
5. 0 — 0	Lf8 — e7
6. Tf1 — e1	b7 — b5
7. La4 — b3	d7 — d6
8. c2 — c3	Lc8 — g4
9. a2 — a4	Sc6 — a5
10. Lb3 — c2	c7 — c5
11. a4 — b5	a6 — b5
12. d2 — d4	Sa5 — c6
13. Ta1 — a8	Dd8 — a8
14. d4 — d5	Sc6 — a7
15. Sb1 — d2	0 — 0
16. Sd2 — f1	Sa7 — c8
17. h2 — h3	Lg4 — d7
18. g2 — g4	Kg8 — h8
19. Sf1 — g3	g7 — g6
20. Lc1 — h6	Tf8 — d8
21. Sf3 — g5	Ld7 — e8
22. Dd1 — f3	Sc8 — b6
23. Kg1 — h2	Td8 — d7
24. Te1 — g1	Sf6 — g8

Položaj po 24. potezi črnega:

(Beli: Kh2, Df3, Tg1, Lc2, Lh6, Sg3, Sg5; kmeti: b2, c3, d5, e4, f2, g4, h3.

Črni: Kh8, Da8, Td7, Le8, Le7, Sb6, Sg8; kmeti: b5, c5, d6, e5, f7, g6, h7.)

25. Df3 — f7	Le7 — f6
26. Df7 — f8	Td7 — e7
27. Sg5 — e6	Sb6 — d7
28. Df8 — e7	Sg8 — e7
29. g4 — g5	Se7 — g8
30. Sg3 — f5	g6 — f5
31. g5 — f6	Sg8 — h6
32. Tg1 — g7	Le8 — f7
33. Se6 — g5	Sd7 — f6
34. Tg7 — f7	Sh6 — f7
35. Sg5 — f7	Kh8 — g8
36. Sf4 — h6	Kg8 — f8
37. Sh6 — f5	Da8 — a2

Beli odneha.

Beli je uporabil časa 1 uro 48 minut, črni 1 uro 58 minut.

Opombe:

¹ To nikakor ne more biti dobro. Beli izgubi važen tempo. Raje naj bi bil z 9. h23 prepodil nadležnega Lg4 in na 9. ... Lh5 nadaljeval s Sb1 — d2 — f1 ter g24 z močnim napadom na kraljevo krilo.

² Se močnejše je bilo morda 12. ... ed4: 13. cd:; Sac6 14. Tia8:; Da8: 15. Le3, 0 — 0 in črni stoji dosti dobro.

³ Napad na kraljevo krilo prične beli z nezadostnimi sredstvi. Potrebne bi bile še nekatere predpriprave, da se najprej bele figure spravijo na ugodna mesta, in

sicer nekako takole: Kg2, Th1, Sfg1 in potem event. še Sge2 in f24.

⁴ Beli hoče preprečiti grozeči Sf6 — g8, na kar bi sedaj sledilo Df3 — f7:

⁵ S tem reši beli za trenutek svojega Lh6, pade pa v naravnost diabolčno zamisljeno past. Dama nima nobenega izhoda.

⁶ Tu naj bi bil beli vsaj poizkusil 27. Sgh5, na kar gh5: ne bi šlo zaradi 28. gh5: z grožnjo Sf7+. Črni bi bil seveda odgovoril 27. ... Sbd7, kar dobi damo; a beli ima vendarle v svojih figurah in kmetih toliko obrambnih sredstev, da bi se še nekaj časa ustavljal premoči sovražne dame. Situacija je zelo zamotana in vredna, da se temeljito prouči.

! Preskrbite se za zimo!

z novodošlimi tovskeimi čevlji zelo priporočljivi za gg. tovrce, oficirje, šumarje itd. itd.

Dobe se pri tvrdki:

PETER KOZINA & KOMP.

Tovarna čevljev, TRŽIC :: LJUBLJANA, Breg 20

Obrtna hranilnica in posojilnica v Kranju (Krojaški odsek)

se priporoča za naročila na **usnjate obleke** za moške (suknjiči, hlače, čepice) ter damske jope. 3718 Cene zmerne, delo solidno!

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER
Ljubljana špedicijska pisarna Jesenice

Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovrni anbaralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zavarovanje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzojavi: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani.

Vabilo k subskripciji.

Izvršuje sklep izrednega občnega zbora delničarjev z dne 29. septembra 1922. in na podlagi odobrenja Ministrstva trgovine in industrije, objavljenega po njega oddelku v Ljubljani z razpisom z dne 26. avgusta 1922., št. 5546/22, je sklenil upravni svet na svoji seji dne 29. septembra 1922., da zviša delniško glavnico od KJ 40.000.000— na KJ 50.000.000— z izdajo

komadov 25.000 delnic à KJ 400.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu **KJ 600.—** — te l. quel, plačljivih ob subskripciji, v razmerju na šest starih ena nova.
2. Novim delničarjem se ponudijo nove delnice po kurzu **KJ 800.—** — te l. quel, plačljivih ob subskripciji.
3. Subskripcija traja od 1. do 15. novembra 1922. in so določena kot subskripcijska mesta:

Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice, Jadranska banka a. d., Beograd, in njene podružnice, ter Hrvatska podružnica Wiener Bank-Vereina, Zagreb.

4. Dodelitev delnic se izvrši kar najhitreje. Obvestilo o dodelitvi se čimprej zmenja za definitivne delnice.

Za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne najkasneje do 15. decembra 1922.

5. Ažijški dobiček pri izdaji novih delnic se dodeli po odbitku stroškov in pristojbin rezervnim fondom podjetja. 3604

6. Nove delnice so opremljene s kuponom za leto 1923.

7. Uspeh gornje subskripcije je zjamčen po posebnem garančnem sindikatu.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1922.

Upravni svet.

PARADIŽ

sta bila brez obleke

Adam in Eva

sedaj tega ni treba, ker se dobe vsakovrstne

obleke za gospode, dame in otroke

v trgovini

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5-6

Priložnost

cenega nakupa zjamčeno čisto volnenega ševjota, pripravnega za moške obleke, damske kostume in plašče.

Izredna cena meter po K 450.—

Veletrgovina J. C. Mayer, Ljubljana.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)

razpisuje za šolsko leto 1922./23. sledeče ustanove:

1. Dr. Franja Rapoca za visokošolce, devet mest po K 600.—.

2. Lastne, in sicer za Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru in za Državno obrtno šolo v Ljubljani po eno mesto po K 2000.—.

Pravico do ustanov pod 1. imajo visokošolci slovenske narodnosti iz mariborskega in šoštanj-skega okraja, pri drugih pa se bo oziralo na prošilce iz mariborskega okraja.

Prošnje z domovnico, zadnjim šolskim izpričevalom in ubožnim listom se naj vložijo do 10. novembra 1922. pri Posojilnici v Mariboru.

3730

Ravnateljstvo.

Sir! Sir!

Ponujam I^a polnomastni luknjičasti na pol

emendolski sir

kilogram po 35 dinarjev v hlebih po približno 30 kilogramov kakor tudi tovrne kose po povzetju. 3645

Centralna mlekarna Popovac (Baranja).

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

I^a čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

16

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II

ARKO COGNAC MEDICINAL

Glava

Cisto temno je bilo v sobi... vsi zasli zadržani... nobene lučice z ulice... in popolna tišina. Moj prijatelj, jaz in tujec smo se držali za roke, krčevito, drgetajoči. Strašna groza je bila nad nami... v nas...

In tu... je prišla skozi temo k nam bela, suha svetilkajoča se roka ter je začela po mizi, za katero smo sedeli, s pripravljenim svinčnikom pisati. Nismo videli, kar je pisala roka, toda čutili smo v sebi... obenem... kakor bi z ognjenimi črkami stalo pred našimi očmi...

Bila je povest te roke in človeka, čegar je nekaj bila, povest, ki jo je v globoki temi polnoči bela, svetilkajoča roka ččkala na papir.

... Ko sem stopala po stopnicah, pokritih z rdečim suknom, navzgor, tedaj mi je postalo vendar nekam čudno pri srcu. V mojih prsih je nekaj nihalo sem ter tja... veliko nihalo. Robovi na plošči nihala pa so bili ostri kakor britev, in kadar je nihalo zadelo moje prsi, sem občutila ostro bolelost... in dušilo me je, da bi bila rada glasno hropela. Toda zobe sem stisnila, da mi ni ušel noben glas, ter sem krčila svoje na hrbtu zvezane pesti, da je izpod nohtov brizgala kri.

Zdaj sem zgoraj. — Vse je v najlepšem redu; samo name so še čakali. — Mirno sem pustila, da so mi obrli vrat, in prosila, naj mi dovolijo, govoriti poslednjič narodu. Dovolili so... Ko se okrenem in se ozrem po brezkončni množici, ki se je glava ob glavi tod gnetla in postajala, ko zagledam vse te bedaste, tope, poživljene, deloma filistrsko zvedave, deloma poželjive obraze, to množico ljudi, to podesetisočeno roganje na človeško ime — tedaj mi je postala vsa reč tako smešna, da sem se morala glasno zasmejati.

Toda tu sem videla, kako se uradni obrazi mojih rahljev strogo gubančijo... prokleta predrznost je, da smatram položaj za tako malo tragičen... dobrih

hudi nočem dražiti se huje in začnem urno svoj nagovor:

«Državljanji,» pravim, «državljanji, sedajle umrem za vas in za svobodo. Napadno ste sodili o meni, obsodili ste me na smrt... toda ljubim vas. In v dokaz moje ljubezni čujte mojo oporoko. Vse, kar imam, naj bo vaše. Tu...»

In okrenem se s hrbtom k njim ter napravim gesto, ki je niso mogli razumeti napačno...

Vsenaokoli ogorčeno tuljenje. Urno položim in z olajšalnim vzdihom svojo glavo v krog... sikajoče cvrčanje... začutila sem, da me je v vratu ledeno zapelo... in moja glava je padla v koš.

Potem mi je bilo, kakor bi bila glavo vtaknila pod vodo in so mi ušesa polna vode. Temno in zmeden je prodiral šum in hrup zunanjega sveta do mene, po sencih pa mi je brnelo in zvenelo. Po vsem prerezu svojega vratu sem imela občutek, kakor bi se ondi izparival eter v velikih množicah.

Vem, da leži moja glava v košu iz vrbičja in da leži moje truplo zgoraj na odru, in vendar še ne čutim popolne ločitve; čutim, da je moje truplo, rahlo cepetaje, omahnilo na levo, da moje na hrbtu zvezane, skršene pesti še nalajno drgetajo in se stiskajo še huje. Čutim tudi, kako mi dere kri iz odscekanega vratu in kako postajajo z odtokajočo krvjo gibi vedno slabotnejši in tudi moj občutek za truplo zmerom slabši in temnejši, dokler mi ni pod vratnim odrezom temneje in temneje... izgubila sem svoje telo.

V popolni temi od vratu navzdol začutim naenkrat rdeče pege. Rdeče pege so kakor ognji v črnih viharjih nočeh. Raztekajo se in se razprostirajo kakor oljnat kaplje po mirni vodni gladini. Kadar pa se robovi rdečih peg dotaknejo, začutim v vekah oči lahne električne udarce, in moji lasje se naježijo. In zdaj začno rdeče pege plesati, hitreje, vedno hitreje... nešteto gorečih ognjenih koles, tekoče razbeljene solnčne plošče... divjajo, mrgole, da se vlečejo za njimi

dolgi ognjeni jeziki, in da moram zamlati. Ali rdeče pege in rdeča koleša čutim še vedno v sebi... med zobmi mi je polna, kakor bi mi silili v vse špranje suha steklena zrna. Končno obledé plamene plošče, njih besno vrtenje postane počasneje... druga za drugo ugaša in od mojega odrezanega vratu navzdol mi postane drugi temno. Temno za vselej. Sladka utrujenost me objema, apatijs, oči so težke. Ne odpiram jih več in vidim vendar vse. Kakor bi bile moje veke iz stekla in prozorne. Vse vidim kakor skozi mlečnato bel zastor, po katerem se veja ne nežne, blede rdeče žile, toda vidim jasneje in večje nego takrat, ko sem še imela svoje telo. Moj jezik je otrpnil in leži težko in leno kakor glina v duplini ust.

Ali moj vonj se je tisočkrat poostiril; stvari ne vidim samo, nego jih tudi duham, vsako drugače z njenim posebnim, njej lastnim vonjem.

V košu iz vrbičja leže pod sekro giljotine razen moje glave še tri druge glave, dve moški in ena ženska. Na rdeče naličkanih licih ženske glave lepita še dva lepota obliža, v napudranih, visoko nafriziranih laseh tiči zlata pušica, v ušesih sta dva lična demanina uhana. Glavi obeh moških ležita z obrazom navzdol v luži napol posušene krvi; poševo preko ene lobanje se vleče star, slabo zaceljen obrnek, lasje drugega so že sivi in redki.

Ženska glava je zatisnila oči in se ne makne. Toda vem, da me opazuje skozi zaprte veke...

Tako ležimo nekaj ur. Opazujem, kako se solnčni žarki na stojalu giljotine dvigajo višje in višje. Zvečer se, in začenja me zebsti. Moj nos je čisto trd in mrzel, in na vratnem prerezu mi postaja neprijetno mraz.

Hipoma divje rjovenje, ki prihaja bližje, čisto blizu. Nenadoma čutim, kako je močna pest surovo zgrabila mojo glavo za lase in jo vleče iz koša. Potem čutim, kako se zadira tui, poostren predmet v moj vrat — ost sulice. Tolpa pijanih sansculottov in meger se je polotila naših

glav. V rokah silnega, kakor prekija dočega človeka z rdečim, zabuhlim obrazom omahuje sulica z mojo glavo na vrhuncu sulice visoko nad vso divje razburjeno, tulečo in kričečo množico.

Cel klopič moških in žensk in se začel ruvati za razdelitev plena v laseh in uhlih napudrane ženske glave. Valjajo se besno po tleh — boj z rokami in nogami, z zobmi ni nohtovi.

Zdaj je boj končan. Med psovanjem in kričanjem se razprše, in vsakogar, ki odnaša del plena, obdaja truma nevoščljivih sodrugov...

Glava leži na tleh, skažena, umazana, s sledovi pesti posuta, ušesa raztrgana od nasilnega trganja, s katerim so ji vzeli ušane, skrbna frizura razmršena, napudrane kite temno blondnih las v prahu cest. Ena nosnica jej je z nekim ostrim rezilom razparana, na čelu se jej vidi odtisk pete čevlja. Veke so napol odprte, ugasle, osteklele oči buljijo predse.

Končno se začne množica pomikati dalje. Štiri glave tiče na dolgih drogih. Zlasti proti glavi sivolasega moža se obrača za ljudstva. Mož je moral biti prav posebno osovražen. Ne poznam ga. Plijeje nanjo in jo ometava z blatom. Zdaj jo je zadela pest blata močno na uho... kaj je to? se li ni zganila? narahlo, neopazno, le zame vidno, jedva z eno mišico? —

Znočilo se je. Naše glave so nataknilo drugo poleg druge na železne droge ograje neke palače. Ne poznam te palače. Pariz je velik. Po dvorišču leže oboroženi meščanje okoli velikega ognja... Pocestne popevke, dovtipi, rjovenje, krohotanje. Vonj pečene jagetne prihaja do mene. Ogenj razširja vonj dragocenega rožnega lesa. Divje tolpe so zvlekle vse pohištvo z gradu na dvorišče in sežigajo komad za komadom. Zdaj prihaja nežna, elegantno zakrivilna zoja na vrsto... toda pomišljajo se... zoje ne vržejo na ogenj. Mlada ženska močnih potez s spredaj odpeto košuljo, ki kaže polne, trde forme prsi, govori z živahnim zamahovanjem rok k možem.

Mar ji boče pogovoriti, naj njej prepuste dragoceni komad? Ali jo je obšla želja, čutili se voljodino?

Možje se še vedno pomišljajo. Ženska pokazuje na ograjo, kjer tiče na ostrinah naše glave, in nato zopet na zofo.

Možje se obotavljajo — končno jih ženska pahne vstran, potegne oboroženo sabljo iz nožnice, poklekne in začne z močnimi rokami in s pomočjo rezila iz zofinega okvirja potezati majhne, emajlirane žebelje. Z njimi je napeto in pribito težko svileni blago na les. Možje lej zdaj pomagajo.

Tedaj pokaže ženska zopet na našo glavo. Eden izmed mož se bliža obotavljajočih se korakov ograji. Išče. Zdaj leze po železnih drogih kvišku in sname oskrnjeno, razmrčvarjeno žensko glavo.

Groza spreletava moža, toda ravna kakor pod pritiskom. Zdi se, da ukazuje in obvladuje mlada ženska tam ob ognju, ženska v rdečem krilu in s spredaj odpeto košuljo s svojimi poželjivimi očmi vse moške okoli sebe. Z okorno roko prinaša mož glavo za lase k ognju.

Z divjim krikom nasladi sprejme ženska mrtvo glavo. Zasuče jo in zamahne z njo dvakrat, trikrat preko visoko plamenčnega ognja.

Potem počepne in vzame glavo v naročje. Kakor božajoče jo pogladi parkrat po licih... okoli nje v krogu so sedli moški... Zdaj je vzela v eno roko majhen, emajliran žebelj, v drugo pa kladivo, in s kratkimi udarci je zabila žebelj prav do glavice v lobanjo. In zopet par udarcev s kladivom, in zopet je izginil žebelj v gostih ženskih laseh.

Obenem tiho prepeva. Prepeva eno tistih strašnih, nasladnih, čudovitih, starinsko čarobnih narodnih pesmi.

Krvave pošasti okoli nje sede tiho in od groze blede ter strme plaho iz temnih očesnih duplin vanjo. In ona zabija, zabija žebelj za žebeljem v glavo ter prepeva po taktu kladiava svojo staro, čudovito čarobno pesem. (Konec prih.)

BERSON

gumijev podpetnik
in
podplat

ohranja Vaše obuvalo
trpežno in elegantno.

Dobi se v vseh boljših trgovinah za kože ter na veliko pri
BERSON-KAVCUK, d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7.

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE

z garant. samo svinjskega mesa izdeluje in razpošilja v vsaki množini stara renomirana tvrdka

M. Urbas, Ljubljana, Slomškova ul. 13
poleg mestne elektrarne.

Največji davki

katero plačate, Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kjer nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poizkusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrde **H. Suttner (imetnik Henri Maire)** v Ljubljani št. 6. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamenke »IKO« iz lastne tvornice v Švic, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižne, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstus in birnska darila in vso drugo zlatnino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, steklorezec, doze za tobak, svalčice in smodke, nažigalce in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki:

H. SUTTNER (imetnik Henri Maire) v Ljubljani št. 6.

POZOR!

Ne zamudite ugodne prilike, oglejte si cene! Prodajam po znatno znižanih cenah vse vrste manufakturnega blaga, dokler traja zaloga
Ivan Kos
Ljubljana VII., Šiška.

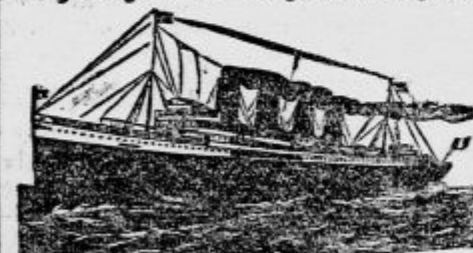
Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn **Büsendorfer, Czapska, Ehrbar, Hözl, Schweighofer, Original Stings Ltd.** Tudi na obroke.
JERICA HUBAD, roj. DOLENC, LJUBLJANA, Hliserjeva ulica 5.

Cie. Gle. Transatlantique

Francoska linija.

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Slavenska banka, d. d. v Zagrebu.
Vozne listke in tozadevna pojasnila za to progo dajo
IVAN KRAKER, zastopnik,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 41.

Sienkiewiczovi romani

v novi izdaji so začeli izhajati pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prvi roman, ki že izhaja v snopičih po 4 pole in pri naša tudi ilustracije, je znameniti zgodovinski roman

„Z ognjem in mečem“

katerega dve slovenski izdaji sta bili že davno razprodani. Vsak snopič velja Din 7-50. Do sedaj so izšli trije snopiči.

Naročniki naj pošiljajo naročnino in naj se priglašajo pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Poziv k subskripciji delnic.

Ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu je pripravljalo konzorciju za ustanovitev zavarovalne d. d. v Mariboru z odlokom z dne 10. oktobra 1922, VI št. 4435, dovolilo, da prične s pripravljalnimi deli za ustanovitev zavarovalne d. d. s sedežem v Mariboru. To novo podjetje se bode nazivalo

„ZORA“

jugoslovanska zavarovalnica d. d. v Mariboru.

- Izveček iz statuta: § 12. Trajanje te družbe časovno ni omejeno.
- Namen družbe je prevzemanje direktnih ter indirektnih zavarovanj proti ognju in direktnih ter indirektnih življenjskih zavarovanj v območju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
- § 3. Delniška glavica se določa na 2,500.000 Din in sestoji iz 10.000 komadov na ime se glasečih delnic po 250 Din nominalne vrednosti.
- § 4. Prevzemna cena vsake delnice znaša 300 Din in mora vsak delničar takoj ob subskripciji vplačati a) 50% nominalne vrednosti delnic in b) diferenco med nominalno ter prevzemno ceno, ki znaša 50 Din pri vsaki delnici. Z ažijskim prebitkom se krijejo v prvi vrsti izdatki, združeni z osnovanjem družbe, ostanek pa se dodeli splošnem rezervnemu fondu.
- § 5. Za ostalih 50% nom. vred. delnic pa podpisuje in izroči vsak delničar menice v prid družbe.
- § 15. Prvi upravni svet, ki obstoji iz petih članov in dveh namestnikov, volijo koncesionarji in znaša poslovna doba prvega upravnega sveta pet let.
- § 18. Po preteku poslovne dobe prvega upravnega sveta izvoli glavna skupščina delničarjev novi upravni svet, sestoječ iz 5 članov in dveh namestnikov, tudi za dobo 5 let.
- § 27. Ko so emitirane delnice že podpisane, skličejo koncesionarji ustanovno skupščino potom objave v treh v Ljubljani, Zagrebu ter Beogradu izhajajočih uradnih listih.
- § 28. Ustanovna skupščina je sklepčna, ako je najmanj toliko delničarjev navzočih, da predstavljajo njihove delnice vsaj tri desetinke delniške glavnice.
- § 30. Ustanovna skupščina je pridržano: a) sklepanje o ustanovitvi družbe ter o statutu; o statutu seveda le v okviru oblastno odobrene oblike; b) volitev nadzorstvenega sveta; c) konstatacija, da je statutarno predpisani del delniške glavnice v gotovini že plačan. Ustanovna skupščina sklepa o ustanovitvi družbe in o statutu s tako večino glasov, ki predstavljajo najmanj četrtino vseh podpisateljev delnic ter vseh delnic, ki se emitirajo.
- V vseh drugih slučajih sklepa ustanovna skupščina z absolutno večino glasov.
- § 4. Dodelitev delnic izvrši prvi upravni svet kar najhitreje; za nedodeljene delnice se vplačani denar vrne najpozneje tekom 14 dni po ustanovni skupščini.
- II. Podpisovanje delnic začne 5. novembra 1922. in se konča 11. decembra 1922.
- III. Javni subskripciji izročene delnice se bodo podpisovale pri: Kreditnem društvu mestne hranilnice v Mariboru; Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah; Trgovski banki (poprej Slovenski eskomptni banki) v Ljubljani in njenih podružnicah ter Posojilnici v Mariboru.

V MARIBORU, dne 3. novembra 1922.

Pripravljalni konzorciju snuječe se zavarovalne d. d. „ZORA“ v Mariboru, Aleksandrova cesta šte. 12, pisarna dr. Karela Štokarja, odvetnika v Mariboru.